

The background of the slide features a light blue world map. Overlaid on the map is the United Nations logo, which consists of a white globe with a grid of latitude and longitude lines, encircled by a laurel wreath. The logo is centered horizontally and partially obscured by the text.

Yhdistyneet kansakunnat

maailmanlaajuinen hallitusten välinen yhteistyöjärjestö

Mikä on YK?

YK on hallitusten välinen yhteistyöjärjestö, joka perustettiin toisen maailmansodan jälkeen. Peruskirjan mukaan YK:lla on neljä päätavoitetta: ylläpitää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta, kehittää kansakuntien välillä ystävällisiä suhteita, tehdä yhteistyötä kansainvälisiä kysymyksiä ratkaistaessa sekä ihmisoikeuksia edistettäessä ja toimia keskuksena, joka yhdenmukaistaa kansakuntien toimenpiteet.

YK:n organisaatio koostuu kuudesta pääelimestä: Yleiskokous, turvallisuusneuvosto, talous- ja sosiaalineuvosto, huoltohallintoneuvosto, kansainvälinen tuomioistuin ja sihteeristö.

Lisäksi YK:lla on joitakin erityisjärjestöjä, ne ovat laillisesti itsenäisiä kansainvälisiä järjestöjä, joilla on omat sääntönsä, jäsenkuntansa, toimielimensä ja taloutensa.

Yleiskokous

Yleiskokous on YK:n tärkein päätöksentekaelin, jossa kaikki valtiot voivat edistää omia kantojaan ja tulla kuulluksi missä tahansa kysymyksissä, ja siihen voi jokainen jäsenvaltio osallistua.

Yleiskokouksen toiminta

- Voi keskustella ja antaa suosituksia YK:n peruskirjan piiriin kuuluvista kysymyksistä
- Keskustelee aseellisiin konflikteihin ja kilpavarusteluun liittyvistä kysymyksistä
- Pohtii keinoja, joiden avulla lasten, nuorten ja naisten asemaa voidaan parantaa
- Keskustelee kestävästä kehitystä ja ihmisoikeuksia edistävästä toimista
- Käsittelee turvallisuusneuvoston, muiden YK:n elinten ja pääsihteerin antamat raportit
- Päättää uusien jäsenten ottamisesta YK:hon ja nimittää järjestön pääsihteerin
- Valitsee YK:n pää- ja apuelinten jäsenet
- Päättää jäsenvaltioiden säännönmukaisista jäsenmaksuista YK:lle ja järjestön varojen käytöstä

Turvallisuusneuvosto

YK:n turvallisuusneuvostolla on päävastuu rauhan ja turvallisuuden säilyttämisestä maailmassa. Turvallisuusneuvosto kutsutaan koolle tarvittaessa, ja sen päätöksiä on jäsenmaiden noudatettava. Turvallisuusneuvosto voi esimerkiksi asettaa maille taloudellisia pakotteita tai aseidenvientikieltoja, tai se lähettää jollekin alueelle rauhanturvajoukkoja tai valtuuttaa jäsenvaltiot käyttämään sotilaallisia keinoja rauhan turvaamiseksi.

Turvallisuusneuvosto käsittelee ainoastaan rauhaa ja turvallisuutta koskevia kysymyksiä. Kaikki YK:n jäsenvaltiot ovat luvanneet hyväksyä turvallisuusneuvoston päätökset ja toteuttaa ne omalta osaltaan.

Sosiaali- ja talousneuvosto, sekä huoltohallintoneuvosto

Talous- ja sosiaalineuvosto koordinoi taloudellisia asioita yleiskokouksen valtuuttamana. Sen toimialaan kuuluvat myös kehitysyhteistyön edistäminen ja yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa. Neuvostossa keskustellaan tärkeistä kansainvälisistä kysymyksistä. Talous- ja sosiaalineuvostolla ei ole valtuuksia tehdä jäsenmaita sitovia päätöksiä.

Huoltohallintoneuvosto perustettiin huolehtimaan siirtomaiden itsenäistymisestä, ja se valvoi 1990-luvulle asti huoltohallintoalueita. Sen jälkeen se ei ole ollut toiminnassa, ja se kokoontuu vain tarvittaessa.

Kansainvälinen tuomioistuin ja sihteeristö

Kansainvälinen tuomioistuin sijaitsee Haagissa. Sen tärkein tehtävä on valtioiden välisten kiistojen selvittäminen. Kansainvälinen tuomioistuin on lainvoimaisia tuomioita antava YK:n elin. Vain valtiot voivat tuoda asioita tuomioistuimen käsittelyyn, eivät yksittäiset kansalaiset. Kun maa päättää jättää asian kansainvälisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, se sitoutuu noudattamaan sen päätöstä. Lisäksi muut YK:n elimet voivat kysyä tuomioistuimelta neuvoa-antavaa mielipidettä.

Sihteeristö vastaa järjestön hallinnosta ja toteuttaa yleiskokouksen ja muiden toimijoiden päätöksiä. Sihteeristön jäsenet kokoavat ja valmistelevat taustatietoja monenlaisista ongelmista, jotta hallitusten valtuuttamat edustajat voivat tutkia tosiasioita ja tehdä niiden pohjalta suosituksia. Sihteeristö auttaa siten YK:n päätösten toteuttamisessa.